

BEVEZETÉS A BALESETSEBÉSZETBE

Prof. Dr. Nyárády József

2020. október 2

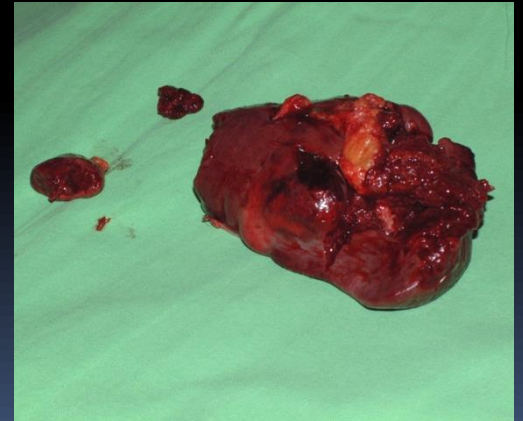
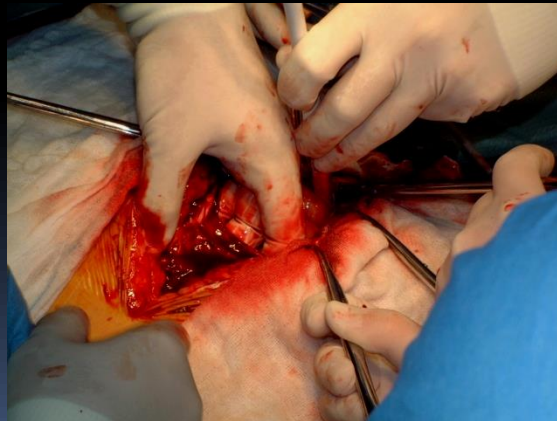
.

Balesetek eredete:

- Mechanikus trauma
- Kémiai trauma
- Termikus trauma

A fenti fizikai tényezők hatására létrejövő
változások az emberi szervezetben
maradandó károsodásokat okoznak,
**Gyógyítását a balesetsebészet
végzi!**

Mi a trauma?

A baleseti sérültek sajátosságai:

- *Az elváltozás azonnal létrejön a behatás után.*
- *Az elváltozás azonnali gyógyítást igényel!*
- *A legtöbb sérült aktív életéveiben van!*
- *A sérült legtöbbször gyógyulás után visszatér munkakörébe!*

A balesetsebészet fontossága:

- Európában 2017-ben 25300 személy halt meg közlekedési baleset következtében
- Kétfélmillió túlélője van a súlyos sérüléseknek.

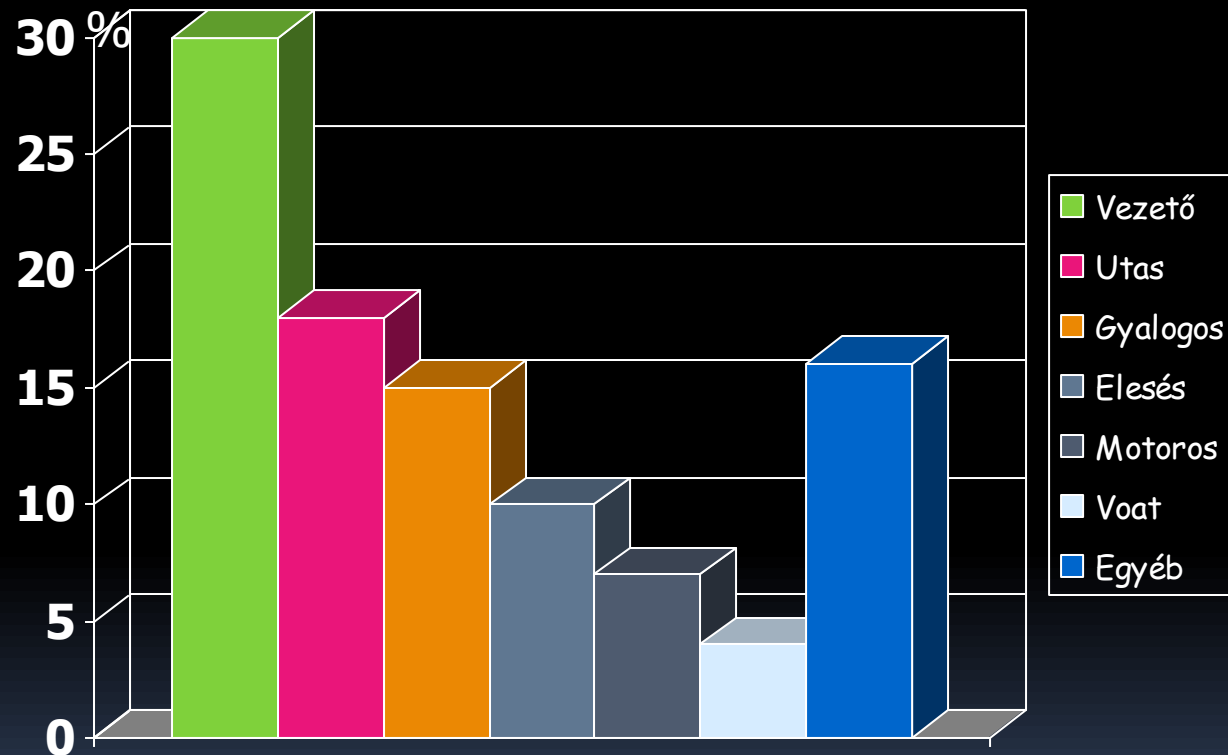
Költsége 100-120 milliárd EURO
évenként!

- *0 - 40 életév között a baleset a vezető halálok!*

A balesetsebészet fontossága Magyarországon:

- 4896 közlekedésii baleset történt 2018-ban
- Magyarországon évenként 74000 személy szenved sérülést
- 15595 közúti sérült 2018-ban
- Kétezer olyan túlélője van a súlyos sérüléseknek, akik invalidusokká válnak
- Évente $\approx 2.257,000$ beteget kezelnek a balesetsebészeti ambulanciákon
- Évente több mint 163,000 beteget kezelnek a balesetsebészeti osztályokon

Politraumatizációt okozó sérülés típusok Baranyában és Pécssett

Közlekedési baleset: 70%

A korszerű traumatológiai ellátás alapja:

- Modern diagnosztika (CT, MRI, Ultrahang)
- Képzett megfelelő számú szakember
- Modern eszközök és implantátumok
- Műőkapacitás állandó hozzáféréssel
 - aneszteziológia
 - műősnők
 - műősök
 - kisegítő személyzet
- Megfelelő épület
- Nagy kapacitású utókezelő és rehabilitáció!

Traumatológiai megbetegedések:

- Monotraumák:

Egyszerű, szakorvost nem igénylő sérülések

Szakorvost igénylő

- Többszörös sérülések

- Politraumatizáltak

} Intézeti körülményeket
feltételező környezet

Eszközök:

Készenlét:

- 4 orvos
- 1 műtősnő
- 2 műtősfő
- 2 nővér
- 2 biztonsági őr
- + RTG. Orvos és asszisztens
- Labor asszisztens
- Takarítók

**Az elvégzett tevékenységtől
függetlenül 20-25 személy!**

Lehet-e minden szinten magas
színvonalú teljes körű ellátást
biztosítani?

Nem!

□ Drága (bér, ügyeleti díj, műszerpark)

□ Kevés a szakember

*Hiányoznak a személyi és tárgyi
feltételek!*

Politraumatizáció

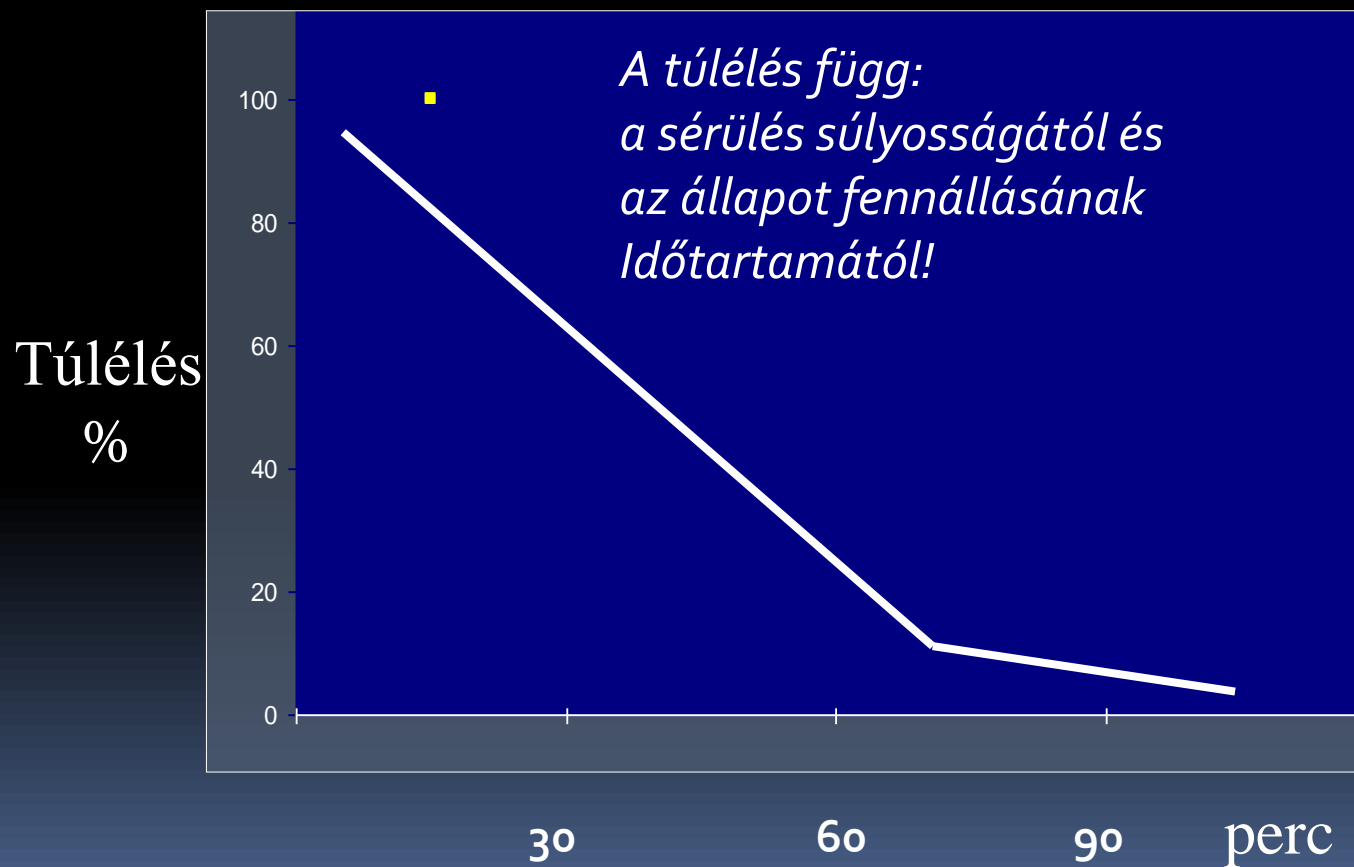
Prof. V. Vécsei (Vienna)

- **2 testüreg sérülése, vagy**
- **1 üregi sérülés + 2 hosszú csöves csont törése**

Gerinc sérülés idegrendszeri szövődménnyel
vagy

komplex medence törés üregi sérüléssel egyenértékű

Az arany óra politraumatizációnál: (A túlélés valószínűsége)

Politraumatizáltak halálózása

- Magyarország:
több mint 30 %
- Németország:
Kevesebb mint 20%
- USA
körülbelül 10 %

A sérülés ellátásáig eltelt idő hatása a túlélésre:

Ellátás nélküli időszak	(óra)	Sérült halálozás(%)
Napóleoni háború	48	46
I. Világháború	12-18	8,5
II. Világháború	6-12	5,8
Vietnami háború	65 perc	1,7

Polytraumatizáltak ellátásának időfaktorai

az Országos Traumatológiai Intézet adatai alapján

	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>
Intézetbe érkezésig	117 1.95	73 1.21	70 1.16	86 perc 1.43 óra
Első műtétig	173 2.8	199 3.3	203 3.38	170 perc 2.8 óra
Teljes idő	290 4.6	272 4.5	273 4.5	256 perc 4.2 óra

Johnson et al. (1985)

132 beteg, 511 törés (309 OS)

„Polytraumatizáltak hosszú csöves csont törései különös kihívást jelentenek a balesetsebész számára.

A sérültek a műtét szempontjából legjobb állapotban közvetlenül a sérülés után vannak, ekkor még a legjobb erőnlétnek örvendenek, és még nem fertőződtek a legtöbb intenzív osztályon megtalálható kórházi baktériumoktól.”

Journal of Trauma (1985), 25(5):375-84

Johnson és mts. (1985)

132 beteg, 511 törés (309 OS)

n = 83

Műtét az első 24 órában

ISS 38,2

7% ARDS

(Adult Respiratory Distress Syndrome)

2,4%

Journal of Trauma (1985), 25(5):375-84

Johnson és mts. (1985)

132 beteg, 511 törés (309 OS)

n = 49

A műtét 24 órán túl

ISS 38

39% ARDS

(Adult Respiratory Distress Syndrome)

12,2%

Journal of Trauma (1985), 25(5):375-84

A gyógyítás célja:

- A megbetegedés gyógyítása
- A sérült személy gyógyítása
- Társadalmi haszon

Anyagi haszon!

Életminőség javulásából adódó haszon!

Célunk:

Centralizált, gazdaságos
balesetsebészeti ellátás
biztosítása!

Globális költségvetés II.

Hospitalis

Posthospitalis

- Kórházi költségek

- HBCS súlyszám/Ft

- Kontroll vizsgálatok
- Gyógytorna
- Útiköltség
- Táppénz

Jelenlegi helyzet

- Magyarországon 1995 óta 60 éven felüliek többen vannak, mint a 14 éven aluliak
- 1951 óta 85 éven felüliek száma 5x-ösére nőtt

A lakosság korának változása:

- 1970-2001 Magyarországon a
14 év alattiak száma 22% csökkent
60 év felettiek száma 18% nőtt
- 1996-2021
16 év alattiak száma 20% csökken
75 év felettiek száma 30% nő
- **Munkaképesek száma csökken!**
- **Nyugdíjasok száma nő!**

A várható betegségszám:

- Csont/izületi **monotrauma** az elmúlt években **20%-kal nőtt**
- Háztartási/sport balesetek száma nőtt
- 2020-ra a jelenleg negyedik helyen lévő **közlekedési balesetek mint halálok a második helyre** kerülnek.
- **Csípőtáji törések száma 4 x magasabb lesz 2050-ben 1990-hez képest**

A jövőt befolyásoló tényezők:

- időskorúak dominanciája
- javuló egészségügyi ellátás
- javuló szociális körülmények
- egészségügy fokozódó politikai jelentősége
- fokozódó elvárások

Traumatológiai ellátást végző intézetek közül

- Egyetemek állnak az első helyen
 - Traumatológiai Klinikák, Tanszékek

Oktatás, gyógyítás, tudomány

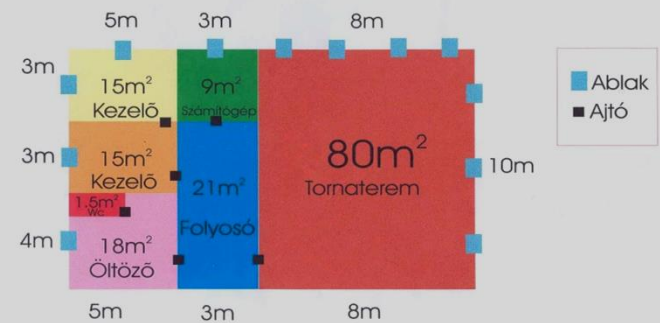
Koncentrált beteganyag, jó felszereltség, gyakorlat tudás!

- Megyei Kórházak
 - Traumatológiai Osztályok
- Városi Kórházak
 - Traumatológiai Osztályok
 - Sebészeti Osztályok, (traumatológiai részlegek)

Gyógytorna:

Tornaterem, kezelők, kiszolgáló helységek - tervezet

Köszönettel:
Gyógytornász team

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!